

วัยรุ่นกับยาเสพติด

ADOLESCENCE AND DRUGS

บทคัดย่อ

ปัญหา ยาเสพติดให้โทษเป็นปัญหาระดับชาติที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันทั้งด้านป้องกันปราบปราม และรักษา วัยรุ่นเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่มีโอกาสติดยาเสพติดได้มาก อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เกิดความเครียดได้ง่าย สาเหตุสำคัญที่วัยรุ่นมีโอกาสดูดยาเสพติด เช่น อยากรทดลอง ตามใจเพื่อน ถูกหลอกลวง ผิดหวังในเรื่องต่าง ๆ ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว เป็นต้น ทางป้องกันและแก้ไขที่สำคัญก็คือตัววัยรุ่นเองจะต้องรู้จักป้องกันตนเอง โดยไม่ทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด ถัดมาก็คือบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่จะต้องให้ความรักความอบอุ่นและความเข้าใจในวัยรุ่นอย่างถูกวิธี จะเป็นเกราะป้องกันไม่ให้วัยรุ่นไปติดยาเสพติดได้

Abstract

Drug addiction is the problem which must be concerned by the national government and all sectors in the society. It must be collaboratively prevented, suppressed, and cured. Adolescence is the transitional stage of life when the youth is at a high risk to become drug addicted. His physical and psychological changes bring him a lot of stresses. The important causes of drug addiction are such as the adolescence' s eagerness to challenge, desire to please friends, being falsified by others, despairs, desire for family care, and so on. The best way to solve the problem of drug addiction is to urge the adolescence to protect himself from drugs – not to try them. The next important way deals with his family members, especially his parents, who must properly and warmly show him their loves and cares. These actions will become the shields that help protect adolescence from drug addiction

¹ รองศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ปัญหา ยาเสพติดให้โทษในปัจจุบันเป็นปัญหาระดับชาติที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันทั้งทางด้านป้องกันปราบปรามและรักษา จำนวนของผู้ติดยาเสพติดได้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะได้แพร่หลายเข้าสู่เยาวชนและวัยรุ่นซึ่งมีอายุระหว่าง 14-25 ปี มากกว่าในวัยอื่น ๆ จากการสำรวจเพื่อประมาณการจำนวนนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 – บริญญาตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยในปี 2542 โดยสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (www.nmt.ac.th/product/web/1/d8.html) พบว่า จากนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 5,365,942 คนทั่วประเทศ มีนักเรียน/นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถึง 663,290 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.40 เยาวชนเหล่านี้จะเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติในภายภาคหน้า แต่ต้องมาเสียอนาคตเสียก่อนโดยการติดยาเสพติด แล้วประเทศชาติจะเจริญขึ้นพัฒนาขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อเยาวชนของชาติกลายเป็นทาสของยาเสพติดแล้ว

คดีเกี่ยวกับยาเสพติดมีเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก จากสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศในรอบปี 2549 มีทั้งสิ้น 74,403 คดี จำนวนผู้ต้องหา 81,937 คน น้ำหนักของกลางทั้งสิ้น 25,904.29 กิโลกรัม จำแนกเป็นยาหลัก อาทิ เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ประมาณ 13.48 ล้านเม็ดหรือ 1,213.40 กิโลกรัม เฮโรอีน 91.66 กิโลกรัม ไอซ์ 93.74 กิโลกรัม แอ็กซ์ตาซี 6.73 กิโลกรัม คีตามีน 21.88 กิโลกรัม โคคาอีน (โคเคน) 36.36 กิโลกรัม กัญชาแห้ง 11.87 ตัน และพืชกระท่อม 6.27 ตัน (www1.oncb.go.th/document/satistic07040201.pdf)

ปัญหา ยาเสพติดให้โทษนั้นก่อให้เกิดโทษมากมาย ทั้งในตัวผู้ติดยาเสพติดซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจเป็นอย่างมาก ทางด้านเศรษฐกิจก็ต้องสูญเสียเงินทองมากมายในการที่จะต้องไปจัดซื้อหาเพื่อให้ได้มาซึ่งยาเสพติด รวมทั้งเงินที่รัฐจะต้องใช้จ่ายในด้านป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาอีก นอกจากนี้ปัญหานี้ที่ตามมาก็คือคดีเกี่ยวกับอาชญากรรม เพราะผู้เสพติดที่เป็นเยาวชนยังไม่มั่งงานทำจะเอาเงินที่ไหนมาซื้อยาได้ทุกวัน ทางออกของเขาก็คือการก่อเหตุทางอาชญากรรมขึ้นมา ทางออกของเขาก็คือการก่อเหตุทางอาชญากรรมขึ้นมา ทางด้านสังคมของผู้เสพติดเองก็เข้ากับใครไม่ได้ นอกจากพวกเขาเสพติดด้วยตัวเอง บุคคลในครอบครัวก็อาจรังเกียจ สังคมภายนอกก็ไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย ทางด้านความมั่นคงของประเทศชาติก็ต้องสูญเสียบุคคลวัยทำงานจำนวนมากทีเดียว วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ จึงเป็นวัยที่ผู้ใหญ่จะต้องพยายามช่วยเหลือเขาให้ผ่าน

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้ได้สมบูรณ์ โดยเฉพาะในเรื่องยาเสพติดให้โทษ เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีอนาคตในวันข้างหน้า การช่วยเหลือป้องกันมิให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ผู้ที่เกี่ยวข้องควรกระทำอย่างยิ่ง

ความหมายของยาเสพติดให้โทษ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 กำหนดความหมายของคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ไว้ดังนี้ คือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

สาเหตุที่วัยรุ่นติดยาเสพติด สาเหตุที่วัยรุ่นติดยาเสพติดมีหลายประการ สาเหตุที่สำคัญได้แก่

1. จากความอยากรู้อยากเห็นและอยากทดลอง เด็กวัยรุ่นส่วนมากมักมีความคะนองทั้ง ๆ ที่รู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี แต่อยากลองในสิ่งแปลกใหม่ อยากรู้อยากมีประสบการณ์กับ “สิ่งต้องห้าม” ยิ่งถูกห้ามมากเท่าไรก็อยากทดลองมากเท่านั้น โดยสำนึกและมโนใจตนเองมากเกินไปว่าตนเองมีจิตใจเข้มแข็งและอยากลองรสชาติของยาเสพติดเป็นอย่างไร เมื่อทดลองหลายครั้งก็ทำให้ติดและเลิกไม่ได้ในที่สุด โดยเฉพาะเฮโรอีนซึ่งเสพเพียง 1-2 ครั้งก็ติดแล้ว
2. จากความอยากมีเพื่อน เอาใจเพื่อนและตามใจเพื่อน เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลต่อเขามากที่สุด วัยรุ่นต้องการเข้ากลุ่มและสังคมกับเพื่อน ๆ เมื่อเพื่อนให้เสพยาเสพติดเพื่อเป็นการให้เข้าร่วมกลุ่ม วัยรุ่นจึงลองเสพเข้าไปโดยขาดความยั้งคิด เพื่อแสดงให้เพื่อนฝูงเห็นความเก่งกล้าของตนเองและเป็นการโอ้อวดว่าเขาก็ทำได้ เมื่อเสพบ่อย ๆ ก็ติดยาได้
3. จากการถูกหลอกลวง วัยรุ่นอาจได้รับสิ่งเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยไม่รู้ตัวก็ได้ โดยการผสมยาเสพติดเข้ามาอยู่ในอาหารที่ขบเคี้ยว เช่น ทอฟฟี่ ลูกกวาด หรือบุหรี่ยัดไส้ ซึ่งผู้ผลิตพยายามโฆษณาให้

เหตุผลต่าง ๆ นานาที่น่าเลื่อมใส เป็นเหตุให้วัยรุ่นสนใจ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีจิตใจอ่อนไหวก็หลงเชื่อและติดยาในที่สุด

4. จากการเชื่อผิด ๆ วัยรุ่นมักมีความเชื่อกันว่าการใช้ยาเสพติดจะทำให้ช่วงระยะเวลาของการพักผ่อนมีความสุข เพราะยาเสพติดทำให้ลืมความทุกข์ ความเคร่งเครียดและความกังวลที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน ซึ่งมักจะเริ่มต้นจากการสูบบุหรี่ก่อน ต่อไปก็อาจเป็นยาบ้า กัญชา มอร์ฟิน หรือเฮโรอีนในที่สุด ซึ่งความเชื่อดังกล่าวเป็นความเชื่อที่ผิด ๆ

5. จากความผิดพลาดหวัง ระยะเวลาวัยรุ่นเป็นระยะที่วัยรุ่นเต็มไปด้วยความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติสูง เต็มไปด้วยความสมบูรณ์แบบทุกอย่างที่วัยรุ่นนึกฝันอยากจะทำให้เกิดเช่นนั้น แต่ในชีวิตจริงที่วัยรุ่นประสบได้เป็นไปดังที่วัยรุ่นได้วาดภาพไว้ ทำให้วัยรุ่นเกิดความผิดหวัง ท้อแท้ใจ และหมดอาลัยในชีวิต เมื่อวัยรุ่นประสบปัญหาเช่นนี้ หากพ่อแม่หรือครูไม่เข้าใจในตัวเขา และช่วยแก้ปัญหาให้เขา วัยรุ่นก็จะไปหาเพื่อนในวัยเดียวกันช่วยแก้ปัญหาให้ เพื่อน ๆ อาจแนะนำให้ไปใช้ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ดับทุกข์ ซึ่งในระยะแรกวัยรุ่นอาจเห็นดีเห็นงาม เพราะยาเสพติดทำให้วัยรุ่นขาดสติในการควบคุมตัวเอง เคลิ้มไปกับฤทธิ์ของยา เมื่อเสพบ่อยครั้งก็ติดได้

6. จากทางบ้านและการขาดความอบอุ่นทางใจ บ้านซึ่งเป็นสถาบันแรกที่วัยรุ่นได้ปะทะสังสรรค์ อยู่ หากบ้านมีความอบอุ่นที่เพียงพอ โอกาสที่วัยรุ่นจะติดยาเสพติดก็มีน้อยมาก แต่ถ้าหากบ้านขาดความอบอุ่น เช่น บิดามารดาแตกแยกกัน ทะเลาะกันเป็นประจำทุกวันๆ ที่เรียกว่า “บ้านแตก” บิดามารดาไม่ได้เอาใจใส่กับลูกเท่าที่ควร เมื่อบรรยากาศของบ้านเป็นเช่นนี้ วัยรุ่นก็เบื่อหน่ายบ้าน ไม่อยากกลับบ้าน เพื่อพบสภาพการทะเลาะวิวาทของบิดามารดา ทางออกของเขาก็คือการหนีออกจากบ้านไปสมทบกับเพื่อนในวัยเดียวกัน จึงเป็นเหตุให้เพื่อนชักจูงให้ติดยาเสพติดได้ง่าย

7. จากการเจ็บป่วยทางกาย วัยรุ่นบางคนมีโรคที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด เช่น กระดูกหัก เป็นนิ้วในไต เป็นหัด หรือปวดศีรษะอย่างรุนแรงเป็นประจำ แต่ไม่ยอมให้แพทย์รักษา ซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น อาย กลัว หรืออาจจะเกี่ยวกับฐานะทางการเงินก็ได้ ความทรมานทางกายที่เกิดขึ้นวัยรุ่นมักจะใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการใช้ยาระงับปวดต่าง ๆ

8. จากการต่อต้านผู้ใหญ่ แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล ได้กล่าวถึงวัยรุ่นเป็นวัยที่ยอยากเป็นตัวของตัวเอง ทำให้บางทีรู้สึกไม่อยากเชื่อฟังสิ่งที่ผู้ใหญ่พูด บางทีก็แสดงความก้าวร้าวออกมา ถ้า

คุณพ่อคุณแม่หรือคุณครูไม่เข้าใจก็จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่รุนแรงกับเด็ก หรือพยายามเข้าไปควบคุมหรือจัดการกับเขา เด็กก็จะยิ่งต่อต้านมากขึ้น อะไรที่เรารู้สึกไม่ดี อะไรที่เราห้ามเขา อะไรที่เราบอกว่าย่าทำ เด็กก็ยิ่งอยากทำ หรือจะประชดผู้ใหญ่ว่าไปทางหนึ่งด้วย แต่ด้วยประสบการณ์ที่ยังอ่อนอยู่ ทำให้ไม่ทราบว่าการประชดด้วยการใช้ยาเสพติดนั้นเป็นสิ่งที่มีความอันตรายต่อตัวเองเป็นอย่างยิ่ง

9. จากสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่อยู่อาศัยแออัด เป็นแหล่งสลัมหรือเป็นแหล่งที่มีการเสพยาและค้ายาเสพติด ภาวะทางเศรษฐกิจบีบคั้นจิตใจ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจ ผลักดันให้ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมดังกล่าวบางคนหันมาพึ่งยาเสพติด โดยคิดว่าจะช่วยให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาพต่าง ๆ ที่คับข้องใจเหล่านั้นได้ (http://203.172.184.9/wbi3/ya_4.htm)

โทษและอันตรายของยาเสพติดต่อวัยรุ่น ยาเสพติดทุกชนิดมีผลกระทบต่อวัยรุ่น พอสรุปได้ดังนี้

1. โทษทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ การทำลายประสาทสมองทำให้สมรรถภาพทางจิตเสื่อมลงความสามารถในการเรียน ความตั้งใจ และสมาธิในการเรียนลดลง ทำให้ผลการเรียนแย่ตามไปด้วย นอกจากนี้วัยรุ่นจะเสียบุคลิกภาพเพราะขาดความสนใจในตัวเอง สุขภาพก็เสื่อมโทรมลงทุกขณะเพราะอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายถูกพิษยา บางรายอาจเกิดอาการทางจิตขึ้นมาเพราะยาเสพติดบางชนิด เช่น ยาบ้า อาจทำให้เกิดอาการหลอนทางประสาท หวาดระแวงว่าจะมีคนมาทำร้าย จึงอาจทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้น เป็นคนไร้เกียรติในวงสังคม และมีโอกาสเป็นอาชญากรเพราะต้องดิ้นรนหาเงินมาเพื่อซื้อยาเสพติดซึ่งอาจทำผิดกฎหมายได้ บางรายหาเงินโดยการเป็นผู้จำหน่ายเสียเอง

2. โทษตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ได้กำหนดโทษไว้ดังนี้ ในกรณีเป็นผู้เสพยาเสพติดประเภทเฮโรอีน ฟีน มอร์ฟิน โคเคน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 5,000 บาทถึง 100,000 บาท ผู้เสพก็ถูกโทษกระท่อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกิน 10,000 บาท และถ้ากรณีมีไว้ครอบครองโทษจะรุนแรงมากขึ้น เช่น มีเฮโรอีนไว้ในครอบครองตั้งแต่ 20 กรัมขึ้นไป กฎหมายถือว่าไว้ครอบครองเพื่อจำหน่าย โทษสูงสุดถึงประหารชีวิต โทษต่ำสุดจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป โทษปรับตั้งแต่ 5,000 บาท เป็นต้น (http://203.172.184.9/wbi3/ya_14.htm)

การป้องกันการติดยาเสพติด

1. ป้องกันตนเอง วัยรุ่นสามารถทำได้โดยการหาความรู้ เพื่อให้รู้เท่าทันโทษพิษภัยของยาเสพติด อาทิ วัยรุ่นควรเข้าโครงการ TO BE NUMBER ONE ซึ่งเป็นโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือติดตามโครงการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ที่ได้จัดรายการโทรทัศน์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทย ได้แก่ รายการ “ฮัลโหล ไทยทีน” (HelloThai Teen) ที่เผยแพร่ออกอากาศทั่วประเทศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.02-18.30 น. เป็นประจำ (http://203.172.184.9/wbi3/ya_8.htm) นอกจากนี้วัยรุ่นต้องรู้จักห้ามตัวเองไม่ทดลองยาเสพติดทุกชนิด รู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดี มีความภาคภูมิใจและนับถือตนเอง ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส และเมื่อมีปัญหา ต้องรู้จักปรึกษาผู้ใหญ่ พ่อ แม่ทันที

2. ป้องกันโดยครอบครัว ด้วยการที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้องสร้างความรัก ความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้บุคคลในครอบครัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยเด็ดขาด

3. ป้องกันเพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัวของวัยรุ่นควรหาโอกาสชี้แจงให้เพื่อนบ้านเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด และถ้าเป็นไปได้ควรขอความร่วมมือในการป้องกันด้วย

4. ป้องกันโดยครอบครัวให้ความร่วมมือกับทางราชการ กล่าวคือเมื่อทราบที่บ้านใดตำบลใดมียาเสพติดแพร่ระบาด ขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกแห่งทุกท้องที่ทราบ หรือแจ้งที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)

บทสรุป

ช่วงระยะวัยรุ่นเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต วัยรุ่นจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเครียดและหากหาทางออกอื่นไม่ได้โอกาสที่วัยรุ่นจะหันไปใช้ยาเสพติดจะมีมากขึ้น ซึ่งอาจจะเกิดจากความอยากรลอง หรือถูกเพื่อนชักนำ หรือถูกหลอกลวง การแก้ปัญหาเหล่านั้นนอกจากตัววัยรุ่นเองจะพยายามแก้ไขตัวเอง บุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่จะมีส่วนช่วยให้วัยรุ่นห่างจากยาเสพติดมากขึ้น ด้วยการให้ความรักความเอาใจใส่และเข้าใจวัยรุ่น พ่อแม่ต้องไม่ใช้มาตรฐานหรือประสบการณ์ในอดีตของตนเองมาเป็นแนวทางให้ลูกปฏิบัติทั้งหมด แต่พ่อแม่จะต้อง

หาความรู้และปรับตัวให้เข้ากับโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะได้ทราบกระแสของโลกที่วัยรุ่นประสบอยู่ จะได้ช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติดของวัยรุ่นได้ เพื่อที่เขาจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศสืบไป

บรรณานุกรม

- กฎหมายนำรั้วเกี่ยวกับยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553,
จาก http://203.172.184.9/wbi3/ya_14.htm
- การป้องกันการติดยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553,
จาก http://203.172.184.9/wbi3/ya_10.htm
- พรรณพิมล หล่อตระกูล. วัยรุ่นกับยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553, จาก
<http://www.ramamental.com/pan/addict.htm>
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553, จาก
http://www.moph.go.th/ops/minister_06/addict.pdf
- เยาวชนกับการป้องกันยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553,
จาก http://203.172.184.9/wbi3/ya_9.htm
- เยาวชนกับยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553,
จาก http://203.172.184.9/wbi3/ya_8.htm
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. **สิ่งเสพติด**. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2553, จาก
<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%...>
- สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2553, จาก
www1.oncb.go.th/document/satistic_07040201.pdf
- สถิติยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2553, จาก <http://www.nmt.ac.th/product/web/1/d8.html>
- สาเหตุการติดยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553, จาก
http://203.172.184.9/wbi3/ya_4.htm